

TÄHEKE

NR.9
ISSN 0134-2266
1986

Viis

Ema, ema, kas sa tead,
et sain jälle hinde hea.
Viiel miinuse sain taha,
selle tõmban kohe maha.

Ema, ema, kas sa tead,
viitel pluss sai taha.
See on juba liiga hea.
Sellist ma ei taha.

HENNI KÄRNER,
Tartu 12. Keskkooli
11b klassi õpilane

Koolilaps

Ma olen väike koolijüts,
mul peas on uhke vormimüts.
Ma vapralt kõnnin kooliteel
ja ikka rõõmus on mu meel.

Ma pole enam saamatu
ja maha jääb must laiskus.
Mul ranitsas on raamatud
ja raamatutes tarkus.

Päev päeva järel targemaks
saab iga meie klassi laps.
Ja kevadeks, kui lehed puus,
meil kõigil mitu keelt on suus.

RAHEL TAMM,
Tartu 2. Keskkooli
11a klassi õpilane

«Ütle, palun...»

ELJU MARDI

«Ütle, palun, kas sul olid koolis kõik neljad ja viied?»
küsis Tiiu emalt.

«Jaa, algklassides olid küll.»

«Siis sa olid ju väga hea õpilane,» arutab tütar. Mõne aja
pärast Tiiu jätkab: «Aga miks sul hiljem kõik hinded
neljad ja viied ei olnud?»

Ema ei vasta. «Vanaisa ütleb, et vastata tuleb kohe, mui-
du mõtled midagi välja,» ütleb Tiiu ebalevalt.

«Välja mõelda pole siin midagi. Olin lihtsalt hooletu,»
lausub ema.

«Aga miks?» pärib Tiiu edasi.

«Seepärast, et kiirustasin. Tahtsin tüdrukutega õue
mängima minna ja tegin kirjalikud tööd ruttu ära. Siis
tulid vead sisse ja kiri jäi lohakaks,» selgitab ema.

«Mida õpetaja ütles?»

«Õpetaja sai kohe aru, kui ma kiirustanud olin. Ta ütles, et harjutused on tehtud nagu rongis sõites.»

Tiiu naeratab: «Minu õpetaja jälle arvab, et ma teen oma koduseid töid bussis.»

Emal on selge, et sel päeval Tiiul koolis hästi ei läinud. Mõlemad vaikivad. Viivu pärast Tiiu jätkab: «Ütle, palun, kas sinu ema riidles sinuga, kui sa halva hinde said?»

«Ei riidelnud. Memm oli nukker. Ta ütles siis ja ütleb praegugi, et kui midagi teed, siis tee korralikult. Sellest tunned rõõmu ise ja rõõmustad teisi.»

«Palun, ära sina ka minuga riidle! Pidi see Jane eile nii vara meile tulema. Läksime õue. Hiljem unustasin eesti keele harjutuse tegemata,» tunnistab Tiiu.

«Täna ma sinuga ei riidle,» naeratab nüüd ema ja lisab: «Milleks siin Jane? Ja ainult lubadustest on vähe ka, tuleb . . .»

«Ema, ära rohkem ütle. Juba tean, mida sa öelda tahad,» rõõmustab Tiiu ja kallistab ema.

Armeenia luuletaja
ANAHIT PARSAMJAN

Ära sega!

MINE ÄRA, KULLA KASS!
NÄED JU — OLEN ÖPPIMAS.
LAUSE JÄRGE PEAB MU NÄPP —
VÕTA KOHE LEHELT KÄPP!
KÖTT! MIKS KESET KOOLITÖÖD
LÖSUTAD JA NURRU LÖÖD,
ETTEHEITVALT VAATAD MIND . . .
ENDISELT JU HOIAN SIND,
KULLA KIISU — ARU SAA,
PÄRAST VÕIME MÜRADA.
ÖPPIMATA ON MUL VEEL
LOODUSLUGU, EMAKEEL . . .
KUID MIS SINA SELLEST TEAD —
MUUDKUI NÜGID SULEPEAD,
MUUDKUI TAHAD JÄNNATA!
NATUKE VEEL KANNATA:
VALMIS TEEME KOOLITÖÖ ME,
KÜLL SIIS SELTSIS NURRU LÖÖME!

Tõlkinud LEELO TUNGAL

Illustreerinud REGINA LUKK

Olen nüüd pioneer

Olen ema ja isa juttudest kuulnud nende pioneeriaastatest palju huvitavat. Kevadel hakkas ka meie klass pioneerorganisatsiooni astumiseks valmistuma. Töime kooli kaelarütikud, pioneerimärgid, kirjutasime ja õppisime pähe pioneeritootuse. Tähtis päev saabus 30. aprillil. Seisime pidulikult rivis kooli nimikangelase Lembit Pärna büsti juures ja lugesime pioneeritootuse. Külla tulnud sõjaveteran Meta Lund ja õppealajuhataja Asja Kask sidusid meile kaela kaelarütikud. «Alati valmis!» vastasime kõik reipalt. Pärast pidasime poistega plaane, mida sügisel oma pioneerirühmaga ette võtta.

LAURI PALMARU,
Tallinna 42. Keskkooli
IVa klassi õpilane

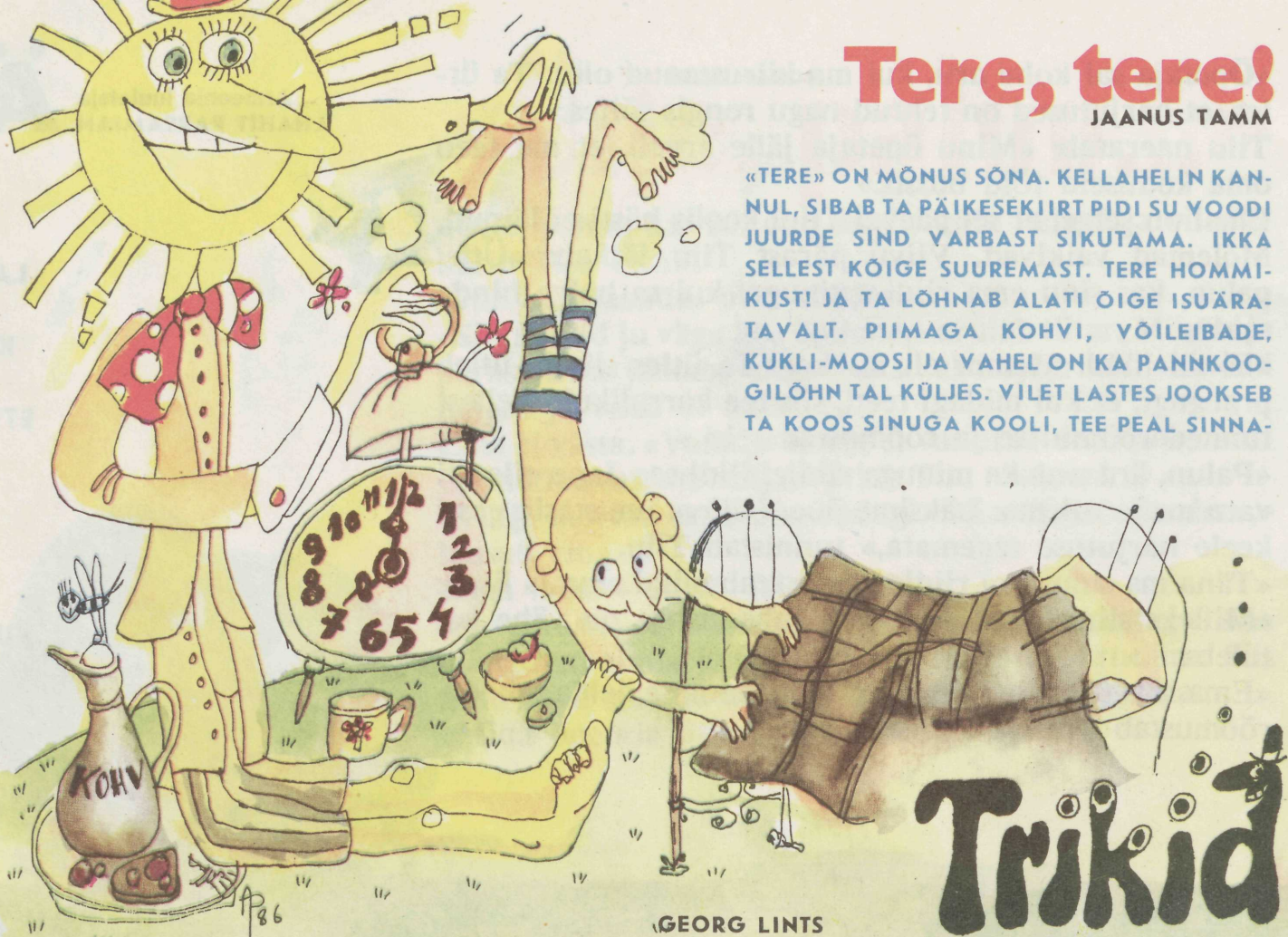
Käisin Sügise sünnipäeval

Sügis kutsus mind oma sünnipäevale. Ilmad läksid jahedamaks, puud said ilusa kirju rüü ja lehed hakkasid langema. Selline oli Sügise kutse.

Sünnipäevaruum oli ilusasti ära kaunistatud. Seinal rippusid sügisvärvides puulehed. Sammal põrandal oli pehme ja kohev.

Ruumis lõhnasid sookailud. Sünnipäeval oli kõik väga maitsev. Seal oli tomateid ja kurke, palju õunu, pirne, ploome. Sünnipäeva lõppedes andis Sügis külalistele kaasa keediseid ja kompotte. Isa aga heitis ta pehme kirju lehevaiba alla puhkama.

PIIA PALGE,
Kilingi-Nõmme Keskkooli
IVa klassi õpilane

GEORG LINTS

«Kui me poest tagasi tuleme, kas siis on juba õhtu?» küsisin vennalt.

«On küll.»

«Kas õhtu algab siis, kui me poes oleme?»

«Algab küll.»

Poes ostime limonaadi ja veel mingit toitu, mis oli emal väikese paberi peale kirjutatud. Paber oli minu taskus, aga poes võttis vend paberi endale. Ütles, et kui mina loetud saan, pannakse pood kinni.

«Nüüd ongi juba õhtu,» ütlesin kodus isale. Ta aitas mul säärikud jalast võtta ja pahandas, miks ma säärikute pealt õues sodi maha ei trampinud.

«On küll õhtu,» ütles isa ja läks säärikuid pesema. Ma

Tere, tere!

JAANUS TAMM

«TERE» ON MÖNUS SÖNA. KELLAHELIN KAN-
NUL, SIBAB TA PÄIKESEKIIRT PIDI SU VOODI
JUURDE SIND VARBAST SIKUTAMA. IKKA
SELLEST KÕIGE SUUREMAST. TERE HOMMI-
KUST! JA TA LÖHNAB ALATI ÕIGE ISUÄRA-
TAVALT. PIIMAGA KOHVI, VÕILEIBADE,
KUKLI-MOOSI JA VAHEL ON KA PANNKOO-
GILÖHN TAL KÜLJES. VILET LASTES JOOKSEB
TA KOOS SINUGA KOOLI, TEE PEAL SINNA-

Trikid

tegin vannitoa ukse lahti ja tuletasin isale meelde: «Sa lubasid hommikul, et õhtul teeme trikke.» Kuidas võib suurel inimesel nii tähtis asi meelest ära minna? Mina mõtlesin selle peale terve päeva.

Pärast õhtusööki hakkasimegi trikke tegema. Vend hõõrus kopikaid endale käe sisse. Vahel kukkus kopikas maha, see oli naljakas ja kõik naersid. Ema pani mulle pluusitaskusse punase nõöbi. Ma võtsin selle sealt välja ja nõöp oli hoopis rohelisteks saanud. Ema tegi veel. Nüüd võtsin oma taskust välja kaks nõöpi, punase ja roheline. Trikk oli vussis ja me naersime kaua aega.

Isa näitas tühja tikutopsi. Pani selle kinni ja ütles, et nüüd on seal sees viis kopikat. Ta tegi tõpsi lahti, seal ei olnud ikka midagi. Me hakkasime kõik naerma. Isa uuris tiku-

TÄNNA VIIBATES. TA JÕUAB ÕIGEKS AJAKS KOHALE JA ON ÜLEPEA ÜKS RÕHMUS TEGELANE. KÕIK LÄHEB TA KÄES HÄSTI.

AINULT MIKS TA MÕNIKORD PORISEDES TULEB, TUSKHALL NÄGU PEAS, JUUKSED SAKRIS, SILMAD RÄHMA TÄIS! MIKS TA VANNITOAS POSSERDADES OMAETTE JORISEB: «EI TAHA, EI TAHA, EI TAHA...»! MIKS TA KOOLI POOLE LÕNTSIB NAGU VÄSINUD KAAMEL!

ÄKKI ISTUS TA KOOS SINUGA EILE HILISE ÖONI TELEKA TAGA JA UNUSTAS ÕPIMATA, NII ET NÜÜD ON KAHEKARTUS!

Illustreerinud AVO PAISTIK

topsi ja nüüd kukkus viiekopikaline vaiba peale. Isa ütles: «Vaata sunnikut!»

Minul oli naermisest juba kõhus valus, aga siis jooksis laua alt välja Tommi, tahtis ka trikke teha ja sõi kopika ära. Tommi on meie koer. Vend, ema ja isa ehmusid Tommi triki peale ära, aga mina ütlesin: «Ärge kartke, küll see viiekopikaline Tommi kõhust läbi läheb ja välja tuleb.» Mul oli meeles, et isa ütles niimoodi, kui Tommi talvel ema juukseklambri alla neelas.

Kõik hakkasid jälle naerma. Ma ei saanud aru, kas Tommi triki peale või oli neil eelmine naer pooleli. «Teeme nüüd trikilimonaadi ka lahti,» ütlesin mina. Kui suured on lõbusad, siis on õige aeg häid asju küsida.

Vend läks kööki limonaadi tooma. Isa tegi mängult tõsist nägu ja küsis, kas ma kõik kartulid ja liha ära sõin. «Mõhõhh,» noogutasin pead. Kuidas võib nii rumalalt küsida? Kui on limonaadi ostenud, söön ma alati oma toidu ära. Ja nüüd sai teha selle õhtu kõige mõnusamat trikki. Imesin läbi kõrre limonaadi, vaatasin, kuidas kõrre ümber ja klaasi küljes kasvavad iseenesest mullikesed. Torkisin neid kõrrega lahti ja jälle kasvasid eikuskilt uued. Isa ja ema vaatasid hoopis, kuidas suured inimesed telekas räägivad, aga vahel tõstsin ma neile klaasi nina ette ja ütlesin midagi. Siis vaatasid nad natuke aega minu mulle ka. Koos on kõiki asju parem vaadata. Niimoodi imelikult mõnusam. Ma ei oska seda rääkida, kuidasmoodi mõnusam.

Lügis

Väljas suured tuuled, tormid,
lapsed kõik on veidi mornid.
Ei saa õues enam joosta,
istu toas ja jutte koosta.
Koolis kõik nüüd käima peame,
rasket koormat koos me veame.
Et meil kõigil vanas eas
oleks palju tarkust peas.

TOOMAS PÕLDOJA,
Rannu 8-kl. Kooli
IIIb klassi õpilane

Tuul

Tuulel külmad hinged valla,
pilvepõuest vihma kallab.
Kõik on ümberringi kõle,
suve enam üldse pole.

TEET TÕRNO,
Tallinna 42. Keskkooli
IIIa klassi õpilane

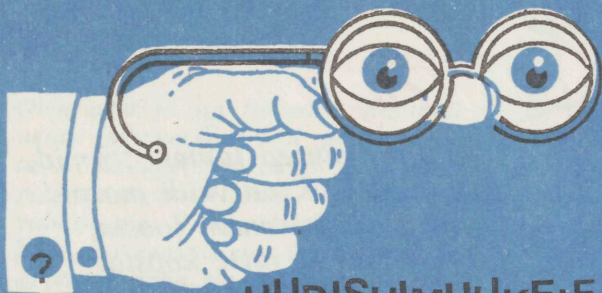
Hoolas poiss

Koolis käia on ju tore,
kui halbu hindeid saanud pole.
Päevikus mul «neli», «viis»,
toon rõõmu koju ainult nii.

Õppida on vahel raske,
kuid saada ma ei taha «kahte».
See poiss, kes hästi hoolsalt õpib,
«kahe», «kolmega» ei lepi!

LAURI EIDERMANN,
Paide 1. Keskkooli
IIb klassi õpilane

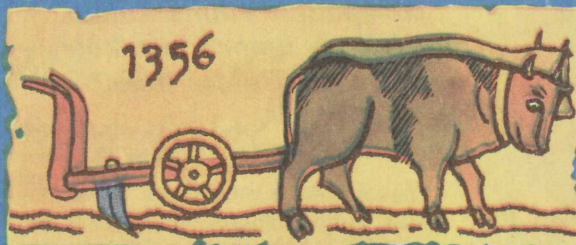

UUDISHIMULIKELE

KUI VANA ON ADER!

Üle kahe tuhande aasta. Kerget, ilma ratasteta atra tunti ka varem. Selline kerge ader ei sobinud aga Põhja- ja Lääne-Euroopa raskete muldade kündmiseks.

Ei ole täpselt teada, kas jõudsama ja raskema adra leiutasid faanlased või sakslased. Adral oli olemas nuga, mis löikas mulla ülevalt läbi; tera, mis löikas künniviilu alt lahti; ja hõlm, mis pööras selle viilu kummuli. Adral olid ka rattad, mis tegid kündja töö kergemaks.

KUS ÕPPISID TALLINNA ESIMESED KOOLIÕPILASED!

Toompeal Toomkooli tänavas. Seal asus kool juba üle 600 aasta tagasi. Selles koolis õppisid poisid — Tallinna linnakodanike pojad. Tüdrukud tollal koolis ei käinud. Nemad said eluks vajalikke teadmisi ja oskusi kodus ema kõrval õppides. Kooli mindi 7-aastaselt. Õppetöö algas suvel kell kuus ja talvel kell seitse hommikul. Õppeaineteks olid: grammatika, kõnekunst, muusika ja dialektika (õpetus looduse, riigi ja mõtlemise arenemisest).

Tallinna kõige vanem koolimaja asus seal, kus praegu on koreografiakool (Toomkooli tänav 4).

Koolimäng

HILLI RÄND

Vanem õde armastab mõnikord kooli mängida. Seda on talle suured tüdrukud õpetanud. Kui suurtel tüdrukutel tuleb tahtmine, koguvad nad õues kõik väikesemad kokku ja hakkavad nendega kooli mängima. Suurtele tüdrukutele meeldib

õpetaja olla. Suurte tüdrukute koolis on vanem õde alati õpilane. Aga ka talle meeldiks mõnikord õpetaja olla, seepärast mängibki ta kodus nukkudega kooli. Venna ja noorema õega võiks ju ka mängida, aga nemad on selleks tavaliselt liiga püsimatud ega taha hästi sõna kuulata. «Häh, te olete liiga väikesed koolimänguks,» ütleb vanem õde neile. Aga nukud, nemad on just parajad. Va-

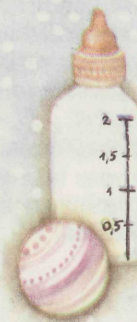
Illustreerinud VIIVE NOOR

Mälestus

AINO PERVIK

SUVISTE PUUDE ALL HELENDAB JÄRV,
PUHAS JA SELGE TA VESI.
VEEL SELLEL JAHE JA SININE VÄRV.
EMA MU SILMI SEAL PESI.

PESIME SILMI JA NÄGIME VEEST
EMA JA LAST ÜSNA VÄIKEST.
SELGESTI NÄGIME JÄRVEVEE SEEST,
KUIDAS NAD VAATASID PÄIKEST.

nem õde teeb klassipäeviku ning täidab seda hoolega — tema õpilastel on väga palju hindeid.

«Tule, näita mulle ka klassipäevikut,» palub ema. Vanem õde on lahkesti nõus. Kui aga ema klassipäeviku lahti lööb, on tema imestus suur. «Sul on siin ainult ühesugused hinded, ainult viied. Kas siis nii igav ei hakka? Kas su nukud on tõesti nii targad?»

«Kõik on targad jah,» ütleb vanem õde, «ja igav ei hakka ka. Pealegi, sa vaata tähelepanelikult, hindeid on ju kolme erinevat moodi: viis plussid, viis miinused ja lihtsalt viied.»

«Siis on tõesti väga targad õpilased,» tunnistab ema. «Aga sa oled ise ka vist üks hea õpetaja. Alguses õpetad kõik hästi selgeks ja siis panedki ainult häid hindeid.»

MILLAL RAKENDATI HOBUNE KOORMA ETTE?

Hobune elab inimese juures juba ligi neli tuhat aastat. Kuid kulus enne tükk aega, kui hobust õpiti koorma ette rakendama nii, nagu seda praegu tehakse. Algul hobusega põhiliselt ratsutati, veoloomaks oli palju aeglasem härg.

9. sajandil, üle tuhande aasta tagasi, võeti Euroopas kasutusele hobuserakmed: polsterdatud rangid, trengid. Samal ajal pandi vankrile aisad. Kui selline veorakend oli leiutatud, jäi hobune kauaks ajaks põhiliseks töö- ja veoloomaks. Rakmetega umbes samal ajal võeti kasutusele ka hobuserauad, et kaitsta looma libisemise ja tema kapju vigastuste eest.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

KUIDAS TERADEST JAHU SAADAKSE?

Õrgajal otsiti üks suurema lohuga kivi, kuhu pandi terad, ja teise, väiksema kiviga hõõruti need jahuks.

Hiljem, kui osati juba veskeid ehitada, võeti kaks suurt ümmargust kivi, nagu paksud keffad. Kivid pandi teineteise peale ja nende sisepinnad teritati vastavate haamritega sooniliseks. Alumine kivi seisis paigal, pealmine aga pandi pöörlema: kui tuule abil, siis oli see tuuleveski; kui vee abil, siis vesiveski. Kivide vahele juhitud terad hõõruti kiiresti jahuks.

Praegu pannakse veskikivid tööle elektriga.

Vihma kodu

KALLE MUULI

KUS ELAB VIHMA! KUS ON TA KODU!
KUS PUHKAB TA, KUI POLE SADU!
JA KUHU POEB TA VIHMAVARJU,
KUI KAASAS POLE VIHMAVARJU!

EI OLE VIHMAL VAJA VARJU,
TA MÄRJALT ELAMA ON HARJUND.
TA KODUGI ON JÖES VÕI JÄRVES,
VÕI MERES, KUS ON VEELGI MÄRJEM.

KUI AGA PILV YIIB PÄIKSEKIRED,
SIIS VIHMAL ÄKKI HAKKAB KIIRE.
EI MEELDI ENAM JÄRV, EI JÕGI,
TA TAHAB OLLA LAPSE PÖSIL.

**TERE-TERE, TELEVIISOR!
HAL-LOL-LOLLO, TELEFON!
KUMMAL TEIST SIIS MULLE TÄNA
MIDAGI KA UUDIST ON!**

**VAHIB OMA ÜHESILMSEL
JUHMIL PILGUL MIND EKRAAN.
MÕNE MULTIFILMI ILMSELT
PÄRASTPOOLE NÄHA SAAN.**

**KÕIGIL VAJA LÕOGASTUDA.
MILLEKS AINA MURDA PEAD.
SÕBRAPOISS VÕIKS HELISTADA.
VAIKITE, MIKS, SÕBRAD HEAD!**

**TELEFON JA TELEVIISOR
ÜHED TARGAD MÕLEMAD.
JUHTMED SEINA, SEINAST VÄLJA
ÕIGE KERGELT TULEVAD.**

**HANGIN ENESELE PENI!
KÜLL TA ÕPIB SITSIMA,
MINU KOOLIKOTTI KANDMA,
ÕIGET KÄPPA PIHKU ANDMA,
AIAPOSTI PRITSIMA!
TELEFON JA TELEVIISOR
ÜHED TARGAD MÕLEMAD.
MILLAL ÜSKORD NAABRI KOERAL
KUTSIKAD KÜLL TULEVAD!**

Väga vaikne lõhe

ELAS VAIKSES OOKEANIS VÄGA VAIKNE LÕHE,
NÕNDA PRISKE PURIKAS, ET TEISTEL HAKKAS KÕHE.
VAIKSELT UHKES ÜKSINDUSES UIMLES PÜSTIPÄI,
KUNI ÜSKORD KALAMEHE NOOTA KINNI JÄI.
KAALU OLI LÕHEL SELLEKS AJAKS LIGI PUUD*,
AGA EI TA PRUUKINUD KA NOOTA JÄÄDES SUUD.

ELAS VAIKSES OOKEANIS VÄGA VAIKNE LÕHE,
ON EHK MÕNEL SIIAL SIIA LISADA VEEL MUUD!*

* puud — kaaluühik raskusega 16 kilo ja 380 grammi

Laul tagumisest vagunist

RONG SEE ALGAB VEDURIST
JA LÖPEB VAGUNIGA.
TAGUMISEST VAGUNIST
EI PAISTA VEDUR AGA.

TAGUMISEST VAGUNIST
EI PILETIT SAA OSTA.
MIS MA SELLEST VAGUNIST
MUUD OSKAKSINGI KOSTA!

TAGUMISEST VAGUNIST
KOSTAB AINULT TAGUMISTI!
KOSTAB AINULT TAGUMIST
TAGUMISEST VAGUNIST.

Tuvi tuulisel rannal

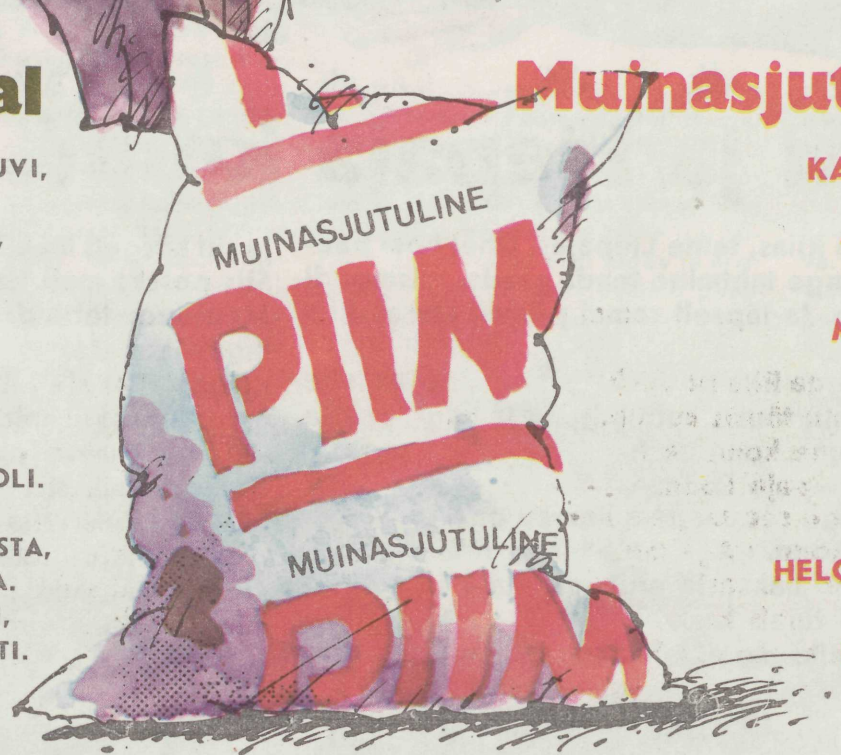
TUNDES TIIVUS LENNUKIHKU, RINNUS-RÄNNUHUVI,
TUULISELE RANNALE LINNAST LENDAS TUVI.
MEREL TÖUSID-LANGESID VAHUS LAINEHARJAD,
KADAKATEL KASVASID MÖRUD KADAKMARJAD.
KUSAGIL EI OLNUD NÄHA LAHKET VANATÄDI,
KES TÕI LINNAS TUVILE IKKA SAIAPUDI.
SAAGIJAHIL KISKLEVATE KAJAKATE KÄRA
AJAS TUVI RANNAHUVI PEAGI HOOPIS ÄRA.

TAGASI TA RÄNDAS RUTEM VEEL KUI TULNUD OLI.
OTSUSTAS, ET RANDA IIAL ELAMA EI KOLI.
LOOTUSES END EDASISTEST VINTSUTUSTEST SÄÄSTA,
VALIS TUVI PEATUSPAIGAKS VARJULISE RÄÄSTA.
HOOVIL KISKLES KAJAKAID ÜMBER PRÜGIKASTI,
SIISKI TUNDIS TUVI ENNAST LINNAS PÄRIS HÄSTI.

Muinasjutuline loom

KAELAS TILISEVAL KELLAL
TILISEDA LASTES
TEEL ON ROHUMAADELE
HOMMIKUSES KASTES
MUINASJUTULINE LOOM:

TAL ON SABA,
JA SARVED JA SÖRAD.
ON UDAR, NELI NISA.
TA NIISKEIS SILMIS
HELGIB TASADUS JA LEEBUS.
NII RASKE USKUDA,
ET PULL ON LEHMA ISA.

Sipelgalinna ehitamine

ENO RAUD

ÜKSKORD HAKKASID SIPELGAD KUUSEOKS-
TEST SIPELGALINNA EHITAMA.
ÜKS SIPELGAS TÕI ÜHE OKKA.
TEINE SIPELGAS TÕI TEISE OKKA.
KOLMAS SIPELGAS TÕI KOLMANDA OKKA.
NING SIIS TULI VEEL MUSTTUHAT SIPELGAT
JA IGAÜKS NEIST TÕI VEEL ÜHE OKKA.
SAIGI SIPELGALINN VARSTI VALMIS.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Riia konn ja Liepaja konn

Elasid kord kaks konna, üks Riias, teine Liepajas. Ühel heal päeval tuli Liepaja konnale kange tahtmine teada saada, mismoodi see Riia linn ka välja näeb. Ja täpselt samal päeval tärkas Riia konnal huvi Liepaja vastu.

Kui Liepaja konn oli tükk aega Riia poole kalpsanud, sattus talle kõrge mäekuppel ette. Konn tõusis kupliharjale ja nägi, et Riia poolt kiirustab talle üks teine konn vastu.

«Kuhu sa tõttad!» küsis Liepaja konn.

«Eks selgust saama, mis nägu see Liepaja linn ka on.»

«Näed siis,» ütles Liepaja konn. «Aga mina lähen vaatama, kuidas Riia välja näeb.» Ja nad hakkasid arutama, kui pikk tee on veel minna ja mis ohtusid tuleb karta.

«Kuule,» ütles äkki üks. «Miks me ei võiks tagajalgadele tõusta

ja siit kõrgelt mäelt vaadata, kuidas Riia ja Liepaja välja näevad? Siis poleks meil tarvis pikka ja ohtlikku teed jätkata.» Mõeldud, tehtud. Vastakuti, nagu nad olid, tõusid mõlemad tagajalgadele.

«Ohoo, öeke!» hüüatas Riia konn. «Sinu Liepaja on täpselt samasugune kui minu Riia.»

«Ja sinu Riia on just niisamasugune kui minu Liepaja.»

Noh, kui nii, siis ei tasunud küll rännuteed jätkata. Riia konn hakkas tagasi Riia poole kalpsama, Liepaja konn võttis samuti kodutee jalge alla. Kummalegi ei tulnud mõttesse, et siis kui nad tagajalgadele tõusid, olid nende silmad selja taha vaadates oma kodulinna uurinud.

Läti muinasjutu järgi lastele jutustanud JÜRI RANT

Rohutirtsul muretult
lauldes möödus suvi,
polnud temal hoolt ja huvi
näha talve tulekut.

Nii algab tuntud rahvalik valm «Rohutirts ja sipelgas». Kes on need muretud muusikud suvises rohus? Nende pere on üpris kirev. Tirtsuliike on Eestis vähemalt kaksikümne kaks, ritsikaliike üheksa. Kuidas rohutirtsul ja ritsikal vahet teha? Tirts on pisikene ja tema kaks vurrumoodi tundlat on lühikesed, vaevalt poole keha pikkused. Ritsikas on palju suurem, täiskasvanult oma 4 cm pikkune ja tema tundlad on kehast pikemad. Pildi peal on näha üks ritsikate nimega lauluritsikas.

Erinevad on tirtsu ja ritsika söögikombed ja muusikategemine. Rohutirts lepib taimetoiduga, ritsikas jahib endast väiksemaid putukaid. Rohutirts teeb muusikat nii, et hõõrub tagajala hambulist serva vastu esitiiva soont. Ritsika muusika tuleb tiivakandade kokkuhõõrumisest. Esimese laul kuulub teravam ja kärisavam, teise oma mahedam ja ühtlasem.

Kellele muusika on mõeldud? Selle selgitamiseks korraldati katse. Ühte ruumi mikrofoni juurde pandi isaritsikas, teise ruumi valjuhääldi ligidusse emaritsikas. Õige varsti lõi isaritsikas laulu lahti. Kui emaritsikas seda kuulis, ronis ta valjuhääldi juurde ja hakkas seda uurima. Kogu ümbruse läbi otsinud ja veendunud, et lauljat kusagil näha ei ole, katsus ta kõigest väest pugeda valjuhääldi sisse. Niisiis tuli välja looduses laialt levinud seaduspärasus. Nii nagu mõnikord inimestegi puhul, paneb mehi laulma lootus naistele meeldida, neid meelitada. Emaritsikas ise ei laula, tema on vaid muusika vastuvõtja ja hindaja.

ROHUTIRTS JA RITSIKAS

Lauluritsikas.

Pildistanud HENDRIK RELVE

Isaritsikal on varuks mitmesuguseid muusikapalu. Peale meelituslaulu võib ta esitada rahulolulaulu, mis kõlab pehmemalt ja vaiksemalt. Sõjalaulu lastakse kõlada juhul, kui avastatakse naabrusest teine isaritsikas. Hääel on nüüd eriti tugev ja ärritatud. Võistleja tuleb eemale peletada.

Kas inimene ja ritsikas samu laule ühesugustena kuulevad, pole kindel. Võib-olla siiski, sest meie ja ritsikate kõrvadel on väga sarnane ehitus. Tõsi, ritsika kõrv ei asu mitte pea küljes, vaid esijala säärel. Luubiga vaadates on sääre esipoolel selgesti näha kaks pilu. See ongi ritsika kõrv. Rohutirtsu kõrv aga paikneb hoopis keset keha, külje peal.

Noored ritsikad ja tirtsud kooruvad

munadest suve hakul. Kohe näevad nad välja nagu täiskasvanud ja keksivad kõrrelt kõrrele. Vaid kasvult on nad palju pisemad, neil pole tiibu ja nad ei mõista laulda. Muusikategemine algab pärast jaanipäeva. Mida küpsemaks saab suvi ja luitunumaks rohi, seda häälekamaks paisub laulukoor. Ritsikail ja rohutirtsudel ei paista tõepoolest olevat mingit pistmist sellega, et suvi kord lõpeb. Nad laulavad, kuni jaksavad. Kuni närbub haljus ja tulevad külmad. Rohutirtsu elu ainult üks suvi ongi. Nii on loodus talle määranud. Kuid et ta tuleviku eest ei hoolitse, pole päris õige. Talveks jäävad mulda munad, kust järgmisel kevadel kooruvad uued rohumuusikud.

HENDRIK RELVE

Pildistanud IVO PILVE

Neljal väikesel rattal

«Minu nimi on Rainer Virve. Õpin Tallinna 4. Keskkoolis. Seal läheb mul päris hästi. Sporti teen ka, sõidan kardiga.» Esimese hooga Rainer endast rohkem ei rääkinud. Ta pole kuigi jutukas poiss. Ent paistab, et olulist ta ütlemata ei jäta. Vähemalt siis mitte, kui õpetaja koolis vastama kutsub. Tunnistuse viiterivisse oligi vaid kaks nelja ära eksinud. Üks neist oli kirjutatud

laulmise, teine keeleõpetuse taha. «Viisi ma ei pea,» selgitas Rainer. Aga see teine neli? «Ju ei osanud ikka nii palju kui vaja. Kuid poistel ei peagi kõik viied olema,» oli tal lohus oma käest võtta.

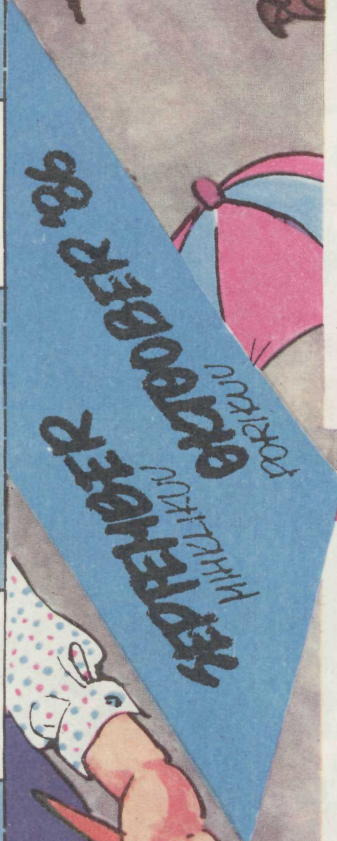
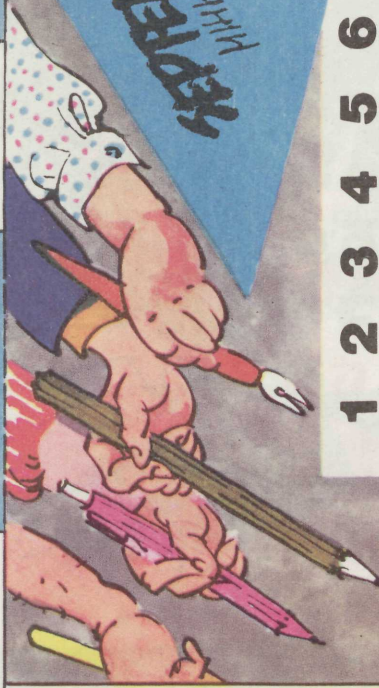
Õppimisele kulutab Rainer päevas tund aega. Küllap ta paneb klassis õpetaja juttu hoolega tähele ja seal saab suurem osa õppetükke sel-

geks. Aga kuhu siis ülejäänud aeg kulub? Eks nagu kõigil poistel — õues mängimiseks. Seda küll vaid siis, kui pole vaja karti putitada. Ühel päeval tuli Raineri isa töölt koju ja päris: «Noh, poiss, kas kardiga tahad sõitma hakata?» Missugune poiss seda ei tahaks. Isa töö juures oli üks vana kardiraam tolmu kogunud. See sai korda tehtud. Rainer oli ise siis kaheksa aastane ja ise ta suurt midagi väikese nelja rattaga auto juures teha ei osanud. Isa käes läks kõik libedalt. Mis seal imestada, isa on ju päris autojuht. Et kardiga võistlustel käima hakata, pidi saama võidusõiduloa — litsentsi. Rainer läks Noorte Tehnikute Keskmajja. Esialgu ei tahtud teda kardiringi võtta. «Kasva veel üks aasta. Kardirooli lubatakse alles üheksaselt,» ütles ringi juhendaja Harri Neemelaid. Kuid Rainer tahtis nii väga ja nii jäigi juhendaja nõusse. «Olgu, võid tulla ühel tingimusel. Tundidest puududa ei tohi.» Rainer ei löönud kõhklema. Vahel oli küll päris raske. Suuremad poisid kirjutasid kiiremini ja jõudsid kõik kirja panna. Rainer pidi kirjatööd vahel ka kodus tegema. Sõidutundides läks tal algusest peale hästi. Kodus sai ju oma kardiga ka harjutada. Kardikool tehnikude majas lõppes eksamiga. Rainer vastas kõikidele küsimustele. Ja sõita oskas ta ka. Antigi litsents kätte.

Esimene võistlus oli Raineril üheksandal sünnipäeval. Siis veel hästi ei läinud. Bensiinipumba vaakumtoru tuli lahti ja sõit jäi pooleli. Edaspidistel võistlustel on poisil üha paremini läinud. Kes juba mitu aastat kihutanud, nende vastu Rainer veel ei saa. Ent noorte teine järk on tal juba täidetud. Tavaliselt pildistatakse kardisõitjaid võidusõidurajal. See foto on aga tehtud Raineri isa töökohas. Seal on suured garaažid, töökojad ja kardi- ning vormelisõitjate jaoks ka tööruumid. Rainer teab väga hästi: kui käsi õliseks ei tee, siis endale kiiret karti ei saa. Ta loodab, et ükskord läheb tal võistlustel niisama hästi kui Viljandi poisil Margus Kukul. Tema on «Pioneer»-klassi kardil palju kordi võitjaks ja ka Eesti meistriks tulnud. Rainer teab sedagi, et vaid see poiss, kes koolis vähemalt neljalede õpib, oskab endale kiire võidusõiduauto ehitada.

IVO PILVE

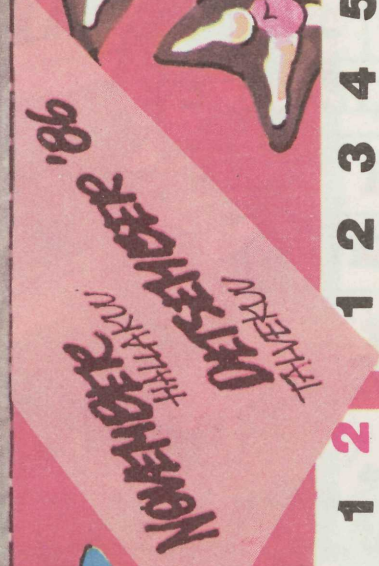

MURAHAN
1 2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30

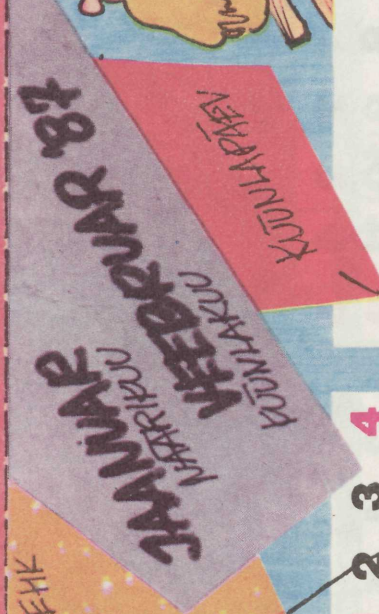
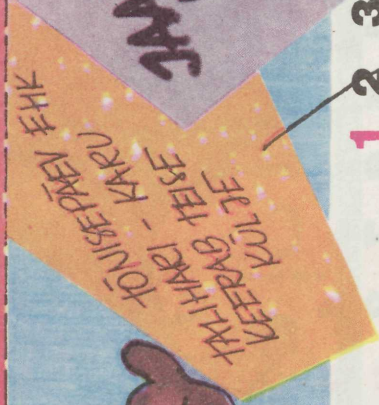
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31

KORPRIAN
1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30 31

TRIHARI - KARI
KULJE
1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

KUMAKU
KUMARIAN
1 2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	26
27	28
29	30
31	

MÄRTS
KÄRASKUU
APRIL
1987

MAI
KÄRASKUU
JUNNI
1987

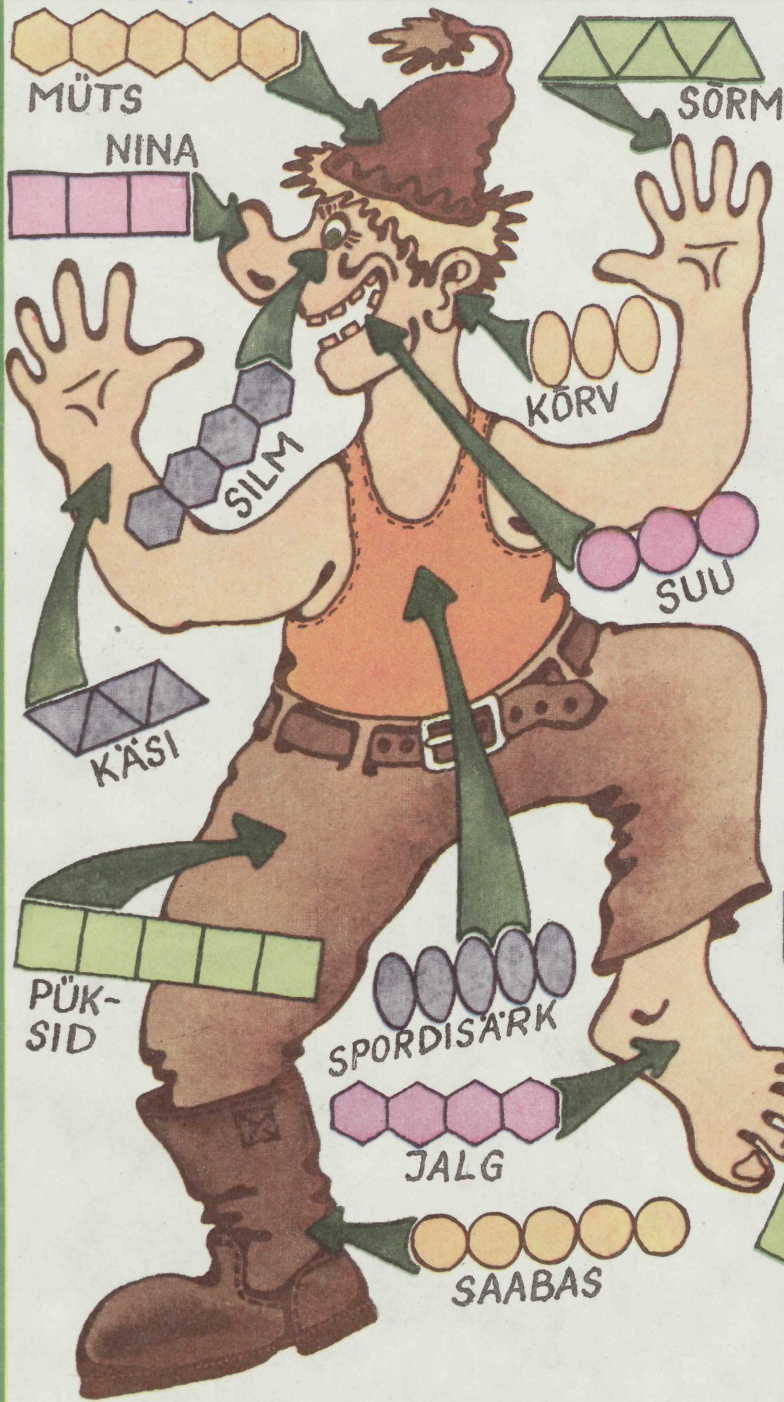
JUULI
HEINÄKUU
AUGUST
1987

SEITSEMENNA
PÄEV

SUVE ALGUS
JANIPÄEV

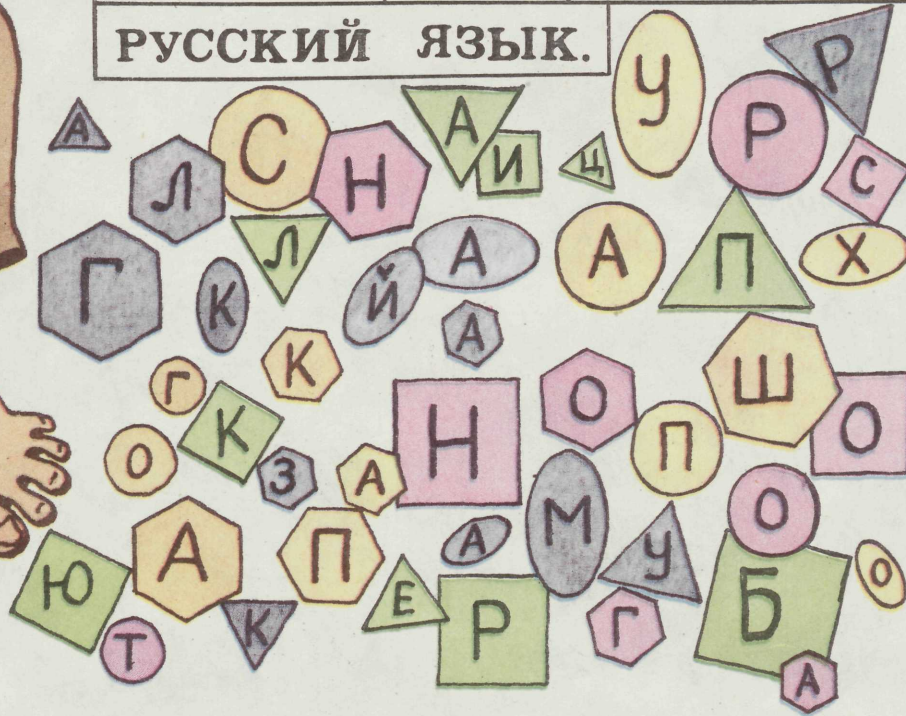
JULIPÄEV

KÕIK ON KIRJUTATUD VENE TÄHTEDEGA. PROOVI LUGEDA — KAS SAAD ARU! VENEKEELSESD SÕNAD VÄRVI ÄRA, NEID ON 10.

КАС	ОСКАД	ЮБА	ВЕНЕ		
КЕЕЛТ?	ПАПА	ОН	ИСА	Я	
ЕМА	ОН	МАМА.	МИНА		
ОЛЕН	Я.	ОН	ОН	ТЕМА.	ЫДЕ
Я	ВЕНД	—	БРАТ	И	СЕСТРА.
КАСС	КОШКА	Я	ХИИРЕКЕ		
МЫШКА.	ВЕНЕ	КЕЕЛ	АГА		
РУССКИЙ	ЯЗЫК.				

KUIDAS KIRJUTAB VENELANE INIMESE KEHAOSADE JA RIIETUSESEMETE NIMED! TÄHED ON ANTUD. KUJUNDITE VÄRVI JA SUURUST JÄLGDIDES LEIA VASTUSED.

loomistanud KURTI VOOL

Esikaanel KELLI KAGOVERE joonistus

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 9 1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetuse käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Märdi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Märdi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 31. 07. 1986. Trükkida antud 20. 08. 1986. Trükiarv 76 000. Otsespaaber nr. 1. 60 X 90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspõõnmaid 8,0. Tingvõõrvtõõmismiseid 8,0. MB-05692. Tellimise nr. 2981. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии* и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 73 000. Заказ 2981.

Liiklusmärg

Joonistanud HILLAR METS

1 ALGUS
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29 LÖPP

TAGASI ALGUSESSE
 2x VAHELE
 KOHE PEALE

ИНДЕКС 78231
 НІНД 20 КОР.

MIS MÄRK SEE ON? KUI EI TEA 2x VAHELE
 TAGASI ALGUSESSE

PEAD PÄLI TEE LÄBI MÄNGIMA

MIS MÄRK SEE ON? KUI EI TEA TAGASI ALGUSESSE

KOHE LÖPPU 2x VAHELE TAGASI ALGUSESSE

KRIIKUS!

KRIIKUS!

